
Nerecenzovaný článek

K polemice Luboše Dobrovského s Janem Eichlerem

Commentary on Luboš Dobrovský's Controversy with Jan Eichler

Michael Romancov

Abstrakt: Text je reakcí na polemiku Luboše Dobrovského a Jana Eichlera na stránkách Vojenských rozhledů, která byla věnována limitům a (ne)vhodnosti neorealistického přístupu k interpretaci současné vojensko-bezpečnostní situace v postsovětské oblasti z českého pohledu. Text se snaží ukázat, že neorealistický přístup, jenž se soustředí na tzv. materiální atributy moci, nevyhnutelně bere v úvahu i historický a hodnotový kontext, jenž však výsledky zkoumání problematizuje. Proto je představen přístup Teda Hopfa, který je na zkoumání mezinárodních vtahů prostřednictvím kombinace materiálních atributů a idejí založen.

Abstract: Text is reaction to disputation between Lubos Dobrovsky and Jan Eichler in Vojenské rozhledy magazine, which was dealing with limits and inappropriate of neoliberal approach to analysis of military-security situation in post-soviet space from Czech point of view. Text tries to point out, that neorealistic approach, which focuses on material source of power, inevitably deals with ideas as well. Therefore, Ted Hopf's approach, whcih combines attention to material power and ideas, is introduced.

Klíčová slova: Teorie MV; funkce teorie MV; neorealismus; zdravý rozum; rusko-americké soupeření.

Keywords: Theory of IR; Function of Theory of IR; Neorealism; Common Sense; Russo-American Rivalry.

ÚVOD

Ve Vojenských rozhledech 2/2016 byla pod názvem „*Polemika s neorealistickými teoriemi mezinárodních vztahů, o něž se opírá článek Jana Eichlera Černomořská dimenze války na Ukrajině ve VR 2016/1*“ zveřejněna polemika Luboše Dobrovského, na kterou Jan Eichler v čísle 2/2017 odpověděl textem „*Neorealismus a současné americko-ruské vojenské soupeření v postsovětském prostoru*“. Oba protagonisté svá stanoviska prezentovali věcně, srozumitelně a zdá se, že dále ponechali na čtenářích, aby o předložených argumentech přemýšleli. Mám za to, že vzhledem k rychle se měnící mezinárodně-politické i vojensko-bezpečnostní situaci by se této polemiky mohlo využít jako základu pro širší diskusi (nejen) nad tématy, které Luboš Dobrovský a Jan Eichler již otevřeli.

JÁDRO POLEMIKY

Pokud jsem správně pochopil hlavní námitku Luboše Dobrovského, tak mu na prvním textu Jana Eichlera vadilo, že se autor, když prezentoval kritiku rozšíření NATO na východ/do Černomoří, dostatečně nevěnoval hodnotovému rozměru této „expanze na pozvání“. Uvedl k tomu: „Takto Janem Eichlerem pojatý výklad expanze, ať již soft, smart, nebo hard, je velice nepřesvědčivý a ve skutečnosti zatemňuje samu podstatu rozdílů mezi jednáním Západu, reprezentovaného v Evropě především Severoatlantickou aliancí, tedy obranným sdružením demokratických států, a Ruskem, reprezentovaným v oné době nepochybně nedemokratickým sovětským režimem...¹ Jan Eichler „hozenou rukavicí“ zdvihl a ve svém druhém textu se pokusil pohled amerických neorealistů na americko-ruské soupeření pojmout šířeji a komplexněji. Došel k závěru, že: „...dnešní Západ a zejména pak USA jsou v jednoznačně nadřazeném postavení, neboť mají obrovskou výhodu v obou směrech vyvažování... Naproti tomu Ruská federace je v jasně podřízeném postavení... Jedná pod silným tlakem, který často přerůstá až v pocit obklíčené pevnosti a následující sekuritizační pohyby. Její vyzbrojování má negativní charakter, jeho smyslem je dohánět náskok USA, jedná se o klasické napodobování.“² V posledním odstavci pak Jan Eichler uvedl: „A zcela na konec se ještě vyjádřím k Dobrovského výtce, že neorealismus je „pohrdání vůlí občanů toho kterého státu rozhodovat o vlastním osudu bez obav.“ Ta mne inspiruje k závěru, že v dnešní Evropě jde a nějakou dobu ještě půjde o vyvažování mezi dvěma krajními podobami „pohrdání“. Tu první jasně vymezil můj kritik, druhou vymezují já. Považuji za ni hrozbu pohrdání možnými vojenskými důsledky konfrontační politiky, které je typické zejména pro politické elity těch nových členských zemí, na je-

¹ DOBROVSKÝ, L. Polemika s neorealistickými teoriemi mezinárodních vztahů, o něž se opírá článek Jana Eichlera Černomořská dimenze války na Ukrajině ve VR 2016/1. *Vojenské rozhledy* č. 2/2016. Roč. 25 (57), 144 – 147.

² EICHLER, J. Neorealismus a současné americko-ruské vojenské soupeření v postsovětském prostoru. *Vojenské rozhledy* č. 2/2017. Roč. 26 (58), 104.

jichž území se budují nové vojenské základny NATO... Teprve následující měsíce či roky ukáží, které z těchto dvou pohrání je méně špatné a nebezpečné, než to druhé.“³

Podrobný a pečlivý přenos argumentů vybraných amerických neorealistů do českého prostředí, který Jan Eichler v obou svých textech zpracoval, představuje cenný příspěvek do debaty, kterou česká bezpečnostní komunita vede, či by vést měla. Jsem přesvědčen, že jakkoli musíme v první řadě věnovat pozornost všem potenciálním soupeřům a protivníkům, je třeba pečlivě mapovat i vývoj a posuny v myšlení našich sousedů a spojenců. Kdybychom nevěnovali pozornost tomu, jak a proč o světě kolem nás, a zejména pak o prostoru, který je nám geograficky blízký, smýšlí náš nejdůležitější spojenec, ohrozíme jen sami sebe. Na druhou stranu bychom však nikdy neměli ztratit ze zřetele právě onen historický a hodnotový kontext, po němž naléhavě volá Luboš Dobrovský. Jan Eichler uvedl: „L. Dobrovský tedy má pravdu, že já, podobně jako jiní neorealisté, věnuji charakteru současného režimu v Rusku a osobě jeho prezidenta velmi malou pozornost. Plně uznávám, že jak režim, tak i jeho nejvyšší představitel se z euroatlantického úhlu pohledu jeví ve velmi nepříznivém světle. Ale i tak se budu snažit držet čistě věcné stránky, kterou je neorealistický pohled na současné americko-ruské soupeření.“⁴

KDYŽ POLEMIKA INSPIRUJE ...

Výše uvedené mě inspirovalo k zamyšlení dvojího druhu. Zaprvé je zde vlastní jádro polemiky obou aktérů, jímž je (ne)existence hodnotového rozměru neorealistického přístupu konkrétně, a jeho (ne)významu v teoriích mezinárodních vztahů obecně. Zadruhé pak otázka, nakolik je neorealistický přístup (ne)spolehlivý při snaze porozumět Rusku, respektive predikovat jeho možné kroky, vezmeme-li v úvahu šrámy, jenž tento přístup, ostatně stejně jako všechny ostatní, utrpěl, pokud šlo o neschopnost predikovat, respektive vůbec vzít v úvahu, rozpad SSSR.

Naprosto nezpochybnuji tvrzení Jana Eichlera, že neorealismus zůstává jednou z nevlivnějších teorií MV a v oblasti zkoumání bezpečnosti a velmocenského soupeření přináší mimořádně cenné výsledky. Relativní nezávislost zahraničně-politického a vojensko-bezpečnostního chování států na jejich vnitřním uspořádání, anarchická struktura mezinárodního systému, stejnorodost jednotek a proměnlivá distribuce moci jsou natolik silně ověřeny praxí, že se s nimi špatně polemizuje. Ve hře je však několik podstatných a důležitých „ale“, kterým bychom se měli věnovat.

Pokud jde o normativní rozměr teorií mezinárodních vztahů, uvádí Encyklopedie MV: „Pohled na funkce teorií se liší v závislosti na filosoficko-vědní pozici, na jejímž základě je teorie budována. V zásadě se lze setkat s teoriemi, které mají za úkol poznat, popsat a vysvětlit okolní realitu; přispívat k přehlednějšímu uspořádání informací o okolní realitě; přispívat

³ EICHLER, J. Neorealismus a současné americko-ruské vojenské soupeření v postsovětském prostoru. *Vojenské rozhledy* č. 2/2017. Roč. 26 (58), 105.

⁴ EICHLER, J. Neorealismus a současné americko-ruské vojenské soupeření v postsovětském prostoru. *Vojenské rozhledy* č. 2/2017. Roč. 26 (58), 90.

k žádoucímu uspořádání okolní reality... Funkce teorie se liší i dle jejich vztahu k praktické aplikaci na společenské a mezinárodně-politické dění. Existuje velice významná část sociálních vědců a filosofů sociálních věd, kteří se domnívají, že přemýšlení o společnosti v sobě nezbytně zahrnuje normativní prvky“.⁵ Heslo normativní funkce teorie pak uvádí, že tato: „může být naplněna zejména dvěma způsoby. Zaprvé ideologickou kritikou současného poznání je možné otevřít cestu pro alternativní způsoby organizace lidského života, a tedy i mezinárodní politiky. Zadruhé teorie hledají odpovědi na otázky, jak by věci měly vypadat... Normativní teorie v mezinárodních vztazích se potýkají se základním problémem, který vyplývá z toho, že „západní“ teorie dobrého života a dobře organizace politického společenství, která je vlastní politickým vědám, je obtížně přenositelná do prostřední mezinárodní politiky.“⁶ Podle stejného zdroje patří neorealismus mezi teorie, u nichž lze nalézt vysvětlující a instrumentální, ale později i normativní funkci.

Pokud za nejdůležitější nosný prvek neorealismu budeme považovat ideu rovnováhy moci a hledání ekvilibria, zjistíme, že v českém akademickém prostředí již diskuse nad touto otázkou probíhala. V textu „Koncepte rovnováhy moci ve 20. století“ Jiří Šedivý uvedl: „Waltz dokonce tvrdí, že: „*existuje-li vůbec zřetelně politická teorie mezinárodní politiky, je to teorie rovnováhy moci*“. Přestože je přesvědčen o tom, že rovnováha moci je hlavním organizačním principem mezinárodní politiky nelze – jak sám varuje – od její teorie očekávat vysvětlení všech motivů chování jednotlivých států, podobně jako – řečeno Waltzovými slovy – „*obecná teorie gravitace nevysvětlí zákruty dráhy padajícího listu*“⁷. Vždy je [proto] nutné mít na paměti, že koncepte, jejich případné hodnocení a kritiky neexistují ve vzduchoprázdnu. Jsou dílem konkrétních lidí, žijících v konkrétní historické situaci a ideové atmosféře.“⁸ Mám za to, že nemůže být sporu o tom, že američtí neorealisté svá pozorování vedou primárně ze Spojených států, používají americký/západní vědecký diskurz a závěry, či případná doporučení, nakonec adresují americké odborné veřejnosti, či přímo příslušné americké administrativě. Jak (ne)přesné však jsou jejich závěry ohledně ruských pocitů a představ? Nakolik mohou fenomény materiální povahy, stojící v centru jejich pozornosti, jakými jsou například změny v rozloze území, počtu obyvatel, stavu ekonomiky či vojenských sil spolehlivě odrážet něco tak nemateriálního, jako je, jak cituje Jan Eichler, v Rusku znovu sílící „fenomén obklíčené mocnosti“.⁹ Na tomto místě si nelze nepoložit otázku: existovalo v ruských dějinách, včetně jejich sovětské epochy, nějaké období, kdy pocit obklíčené mocnosti nebyl přítomen? Nejedná se nakonec o základní ideu, která dává smysl, pokud ne celým ruským dějinám, tak rozhodně existenci silného státu?

Jsem si zcela vědom, že neorealismus, respektive američtí autoři, které Jan Eichler citoval, něco takového primárně neřeší, řešit nemůže a řešit nechce. Pokud však vzpomenuť autoři používají formulace typu: „Pronikání USA a jejich spojenců dále na východ jistě

⁵ KRATOCHVÍL, P.; DRULÁK, P. Encyklopedie mezinárodních vztahů. Praha: Portál, 2009, 74.

⁶ KRATOCHVÍL, P.; DRULÁK, P. Encyklopedie mezinárodních vztahů. Praha: Portál, 2009, 75.

⁷ ŠEDIVÝ, J. Koncepte rovnováhy moci ve 20. století. *Mezinárodní vztahy* č. 2/1998. Vol. 33, 71.

⁸ ŠEDIVÝ, J. Koncepte rovnováhy moci ve 20. století. *Mezinárodní vztahy* č. 2/1998. Vol. 33, 78-79.

⁹ EICHLER, J. Neorealismus a současné americko-ruské vojenské soupeření v postsovětském prostoru. *Vojenské rozhledy* č. 2/2017. Roč. 26 (58), 101.

nemá za cíl zvětšit území USA, ale naplňuje znaky toho, čemu se říká „prevence vzniku dominantního státu“. Právě proto vyvolává v Rusku silné obavy, že se vytváří struktura, která pro něj znamená bezpečnostní hrozbu. V důsledku toho v Rusku znovu sílí fenomén obklíčené mocnosti, který je vždy a všude velice nebezpečný a v Rusku má navíc hluboké historické kořeny.¹⁰ je jasné, že se zdaleka neomezují pouze na aspekty materiální, ale berou v úvahu i historický, případně hodnotový, kontext.

Domnívám se, že pro pochopení tak specifického aktéra, jakým je Ruská federace, by bylo velmi vhodné použít teorii, která kombinuje materiální aspekty světa mezinárodních vztahů a ideje. V tomto ohledu považuji za originální a potenciálně nosný přístup, který roku 2013 v článku *Common-sense Constructivism and Hegemony in World Politics* představil Ted Hopf.

Hopf uvádí, že vychází z práce Roberta Coxe, který již roku 1981 představil hegemonistickou teorii, která kombinovala atributy materiální distribuce moci, idejí a vlivu mezinárodních organizací.¹¹ Jejím jádrem byla představa, že hegemonie nevzniká pouze nátlakem, ale také díky schopnosti nabídnout k „odběru“ (subscription) sdílené a legitimizované ideje.¹² Cox svou představu hegemonistické teorie staví na argumentech, vypůjčených od Gramsciho. Připomeňme, že Gramsci se mimo jiné věnoval tzv. hegemonii v diskurzu, když tvrdil, že buržoasie prostřednictvím svých intelektuálů ovládá společenský diskurz. Tato hegemonie jí umožňuje třídní zájem vykořisťovatelů prohlásit za obecnou pravdu či univerzální normu, jež jí následně usnadňuje reprodukci vykořisťovatelských vztahů.¹³

Hopf s Coxem souhlasí, ale domnívá se, že v oblasti mezinárodních vztahů hraje při budování hegemonistického řádu klíčovou roli, vedle atributů materiální povahy, i to, co je označováno termínem „zdravý rozum“ (common sense). Všeobecně je přijímáno, že se lidé nejčastěji a nejdůrazněji dovolávají tzv. zdravého rozumu tehdy, když chtějí prosadit své názory a mohou argumentovat pouze empirickými zkušenostmi. Mocnost, která usiluje o udržení, obnovu či nastolení hegemonie je nevyhnutelně a logicky aktivní i v oblasti kulturní, vzdělávací a informační výměny. Snaží se, případně je schopna svůj pohled na svět prosadit s takovou intenzitou, že její ideje začnou být většinovou populací brány jako zaručené a objektivní „pravdy“. Taková tvrzení pak většinová populace nevystavuje žádnému empirickému nebo normativnímu zkoumání či zpochybnování. Tyto pravdy se pak stávají součástí „zdravého rozumu“, který se stává hlavní „filozofickou výbavou nefilozofů, zcela nekriticky vstřebanou konceptualizací světa“.¹⁴

¹⁰ EICHLER, J. Neorealismus a současné americko-ruské vojenské soupeření v postsovětském prostoru. *Vojenské rozhledy* č. 2/2017. Roč. 26 (58), 101.

¹¹ HOPF, T. Common-sense Constructivism and Hegemony in World Politics. *International Organization*. Vol. 67, No. 2 (Spring 2013), 317.

¹² HOPF, T. Common-sense Constructivism and Hegemony in World Politics. *International Organization*. Vol. 67, No. 2 (Spring 2013), 320.

¹³ DRULÁK, P. Teorie mezinárodních vztahů. Praha: Portál, 2003, 113.

¹⁴ HOPF, T. Common-sense Constructivism and Hegemony in World Politics. *International Organization*. Vol. 67, No. 2 (Spring 2013), 321-322.

Otázku, zda existuje, respektive jaký je vztah, mezi výše naznačeným zdravým rozumem a mezinárodním řádem Hopf řešil právě na příkladu Ruska a jeho vztahu k Západu. Položil si čtyři základní otázky: Jaká je Ruská materiální pozice v kontextu západní hegemonie; jaký je „zdravý rozum“ ruských mas; jaký má ruská elita hegemonistický projekt a konečně jak do sebe poslední dvě kategorie diskurzivně zapadají.¹⁵ Nikterak překvapivě dospěl k závěru, že neoliberální diskurz, který ještě na počátku druhé dekády 21. století ruské elity veřejně deklarovaly, byl v rozporu se „zdravým rozumem“ ruské společnosti, což podle jeho názoru naprosto koresponduje s místem, které Rusko zaujímá ve světě – je semi-periferií světa, v němž dominuje Západ.¹⁶

Hopf si velmi dobře uvědomil, že ruský „zdravý rozum“ pracuje s kategoriemi, které se nerozporují, a proto je není třeba podrobovat zkoumání, či o nich pochybovat. Jsou to kategorie tak samozřejmé, že o nich ani není třeba mluvit.¹⁷ Hopf uvádí řadu příkladů, na nichž přesvědčivě ilustruje v podstatě známé neúspěchy ruské politické tranzice a ekonomické transformace, a jejich prostřednictvím ukazuje na zvětšující se rozpor mezi přihlášením se k západnímu neoliberálnímu diskurzu, čímž byla reprodukována a posilována hegemonie Západu, a „zdravým rozumem“ ruských mas. Ukazuje, že materiální základna Ruska/ruského režimu, se vyvíjela ve všech základních měřitelných kategoriích negativně či spíše negativně (demografický vývoj, úroveň vědy a výzkumu, nerovnoměrný rozvoj hospodářské základny) samozřejmě se známými výjimkami, jimiž byly zásoby a těžba surovin (s dominantní pozicí ropy a plynu), výdaje na zbrojení a jaderné síly. Ne zcela přesvědčivým způsobem však ukazuje, a je otázkou, jak moc to v době, kdy jeho text vznikal, již bylo vidět, že se ruské elity, které směrem do zahraničí i nadále reprodukovaly přejatý západní diskurz, směrem dovnitř úspěšně zmocnily „zdravého rozumu“.

Podobnou metodu, jakou zvolil Hopf, použil pro výklad politického chování Ruska i polský filozof a sociolog Pawel Rojek, ve své práci *Rusko: prokletí impéria. Zdroje politického chování* (česky vyšlo 2015). Rojek se rozhodl zabývat se především idejemi a nikoli politickou praxí. „Vyplyvá to z fundamentálního předpokladu, že lidé jednájí ne na základě toho, jak se věci mají, ale na základě toho, jak myslí, že se věci mají.“¹⁸ Podobně jako před ním už například Richard Pipes¹⁹, Martin Malia²⁰ nebo Ryszard Kapuściński²¹ tak činí prostřednictvím rozboru základní nosné ideje existence Ruska, kterou je idea Moskvy, coby třetího Říma. Tuto ideu přibližuje jako permanentní spor mezi ideou státu a národa, mezi izolacionismem a expanzionismem a mezi náboženskými a světskými základy

15 HOPF, T. Common-sense Constructivism and Hegemony in World Politics. *International Organization*. Vol. 67, No. 2 (Spring 2013), 324.

16 HOPF, T. Common-sense Constructivism and Hegemony in World Politics. *International Organization*. Vol. 67, No. 2 (Spring 2013), 348.

17 HOPF, T. Common-sense Constructivism and Hegemony in World Politics. *International Organization*. Vol. 67, No. 2 (Spring 2013), 324.

18 ROJEK, P. *Rusko: prokletí impéria. Zdroje ruského politického chování*. Brno: CDK, 155.

19 PIPES, R. *Rusko za starého režimu*. Praha: Argo, 2004.

20 MALIA, M. *Sovětská tragédie. Dějiny socialismu v Rusku v letech 1917-1991*. Praha: Argo, 2004.

21 KAPUŚCINSKI, R. *Impérium*. Praha: Ivo Železný, 1995.

státu. V dějinách Ruska máme co do činění se třemi interpretacemi ideje „třetího Říma“, neboť v dějinách ruského národa se původní vznešená myšlenka náboženská, tedy idea vyvolenosti ruského národa, dostala do styku s politickou doktrínou odůvodňující vývoj impéria. „Nový Jeruzalém je náboženský a programově neusiluje o expanzi. Nový Konstantinopol je náboženský a o expanzi programově usiluje. Nový Řím je expanzionistický a náboženský základ chybí. Neexpanzionistická koncepce bez náboženského základu chybí, respektive její nositelé jsou tak marginální, že se jí zatím nikdy nepodařilo předložit jako konkurenceschopný projekt...“²²

Vraťme se nyní k tomu, co leží v centru pozornosti neorealistů, tedy k problémům změny v distribuci moci a snaze po obnovení ekvilibria. Například Nicholas Spykman uvedl, že snaha po nalezení rovnováhy moci je v anarchickém prostředí mezinárodních vztahů tím jediným, co se blíží řádu, ale mocnosti neusilují o rovnováhu jako takovou, ale o rovnováhu, která je v jejich prospěch. Nikoli ekvilibrium, ale dostatečná převaha je jejich cílem.²³ Nebo, jak říká Mearsheimer: Velké mocnosti jsou jen zřídka spokojeny se současným stavem věcí, namísto toho čelí permanentnímu pokušení o prosazení změn, které by jim přinesly prospěch. Téměř vždy projevují revizionistické tendence, a budou-li mít pocit, že je změna proveditelná za rozumnou cenu, nebudou se zdráhat použít sílu.²⁴

S plným vědomím toho, že Jan Eichler nechal záměrně znít hlas amerických autorů, bych nyní, ve snaze podepřít argument o nezbytnosti vzít v úvahu i hodnotový a historický kontext, chtěl nechat zaznít hlas ruských odborníků.

Alexej Miller a Fjodor Lukajnov před rokem publikovali analýzu *Detachment Instead of Confrontation: Post-European Russia in Search of Self Sufficiency*, v níž se věnují ruskému místu v Evropě, respektive ve světě, v němž dominuje Západ. Uvedli, že rok 2016 předznamenal konec sedmdesátiletého vývoje systému mezinárodních vztahů, který se skládal ze dvou období: ze studené války, která zahrnula 40. – 80. léta minulého století a období přechodu, vyvolané rozpadem SSSR. Z hlediska našeho tématu považují pro Rusko v období přechodu za zásadní (crucial), že Západ existoval jako jediný (akceptovatelný) politický koncept. Tvrdí, že to vlastně byl tlak SSSR, který způsobil, že se Západ proměnil z klubka svářících se mocností do podoby soudržné ideologické, politické, vojenské a hospodářské komunity. Ta se po rozpadu SSSR nezhroutila, ale přetrvala a postavila Rusko před dvojí nepříjemné dilema. První je trvale přítomné minimálně dvě stě let a týká se (ne)přijetí západní ideologie a hodnot. Druhé se týkalo přijetí/odmítnutí participace na Západem vytvořených a kontrolovaných politických institucí. Rusko nemělo jinou šanci, než nově definovat svou pozici vůči Západu jak z hlediska vnitřního/hodnotového, tak i mezinárodního/strukturálního. Oba autoři následně tvrdí, že Rusko se s těmito dilematy, respektive odpovědí, kterou Západu poskytlo, nikdy neztotožnilo a uvádějí, že tento problém v roce 2014 velmi správně identifikovali Ivan Krastev a Mark Leonard, kteří konstatovali, že: „Evropané zaměnili ruskou neschopnost vzdorovat vzniku

²² ROJEK, P. Rusko: prokletí impéria. Zdroje ruského politického chování. Brno: CDK, 63.

²³ ŠEDIVÝ, J. Koncepce rovnováhy moci ve 20. století. *Mezinárodní vztahy* č. 2/1998. Vol. 33, 68.

²⁴ MEARSHEIMER, J. *The Tragedy of Great Power Politics*. Chicago: W. W. Norton and Co., s. 2.

post studenoválečného řádu za souhlas. Chybně považovali slabost za [mentální] obrat (conversion).“²⁵

POZNÁMKA ZÁVĚREM

Domnívám se, že z výše uvedeného je možné učinit závěr, že ruské elity, jakkoli po nezanedbatelně dlouhou dobu (přinejmenším do roku 2000, ale spíše do „slavné“ Putinovy řeči v Mnichově roku 2007) oficiálně a veřejně přebíraly západní hegemonistický diskurs, se ve skutečnosti nikdy neztotožnily se základními hodnotovými parametry ať již demokratického státu, nebo tržní ekonomiky. Bez ohledu na to, co všechno by Západ (ne)učinił, pokud jde o rozšíření/expanze EU nebo NATO, byla by ruská reakce, dříve či později, odmítavá, respektive by sledovala cíl posílení/obnovy vlastního mocenského postavení. V tomto světle, a vzhledem ke geografické blízkosti je proto jak pro ČR, tak pro všechny ostatní někdejší socialistické či svazové státy vstup do EU/NATO pozitivem a bezpečnostní zárukou. A pokud neorealisté chtějí psát o světě takovém, jaký je, a ne o světě, který by chtěli mít, tak by něco takového, jako je ruský „zdravý rozum“ neměli ponechat stranou.

Poznámka: Texty byl pro zlepšení přehlednosti redakcí rozděl a opatřen nadpisy.

Autor: *PhDr. Michael Romancov, Ph.D. Narozen 1969 v Praze. Politický geograf UK FSV Praha a Metropolitní univerzita Praha, pedagog a publicista. Působí na katedře politologie Institutu politologických studií FSV UK a na Metropolitní univerzitě Praha. Přispívá do řady českých periodik. Je absolventem Pedagogické fakulty, Filozofické fakulty a Fakulty sociálních věd UK. Z odborného hlediska se zaměřuje na politickou geografii, geopolitiku a Rusko.*

Jak citovat: ROMANCOV, Michael. K polemice Luboše Dobrovského s Janem Eichlerem. *Vojenské rozhledy*. 2017, 26 (3), 91-98. ISSN 1210-3292 (print), 2336-2995 (on-line). Available at: www.vojenskerozhledy.cz

²⁵ MILLER, A.; LUKYANOV, F. Detachment Instead of Confrontation: Post-European Russia in Search of Self-Sufficiency. Dostupné z: http://www.kreisky-forum.org/dataall/Report_Post-EuropeanRussia.pdf